

Bildande av Jertta naturreservat i Gällivare kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Jertta naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, Bilaga 5.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess höga biologiska mångfald och opåverkade karaktär. Områdets skogar, våtmarker och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

2026-06-08

- skogsbruk, exploatering och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer,
- ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand,
- skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt,
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är områdets värdefulla naturskog med dess stora biologiska mångfald. Områdets höga värden för friluftsliv är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar, samt skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar, med undantag för utglesning av trädskikt i områden där renskötsel bedrivs i enlighet med rennäringslagen (1971:437) med tillstånd enligt A 14,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, till exempel

2026-06-08

genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,

3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn med tillstånd enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, till exempel genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon med undantag för körning till och från ströängar med tillstånd enligt A 13,
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,
12. uppföra älgstorn,
13. köra i terrängen till och från ströängsskiften i reservatet i samband med jord- och skogsbruksåtgärder,
14. i för rennäringslagen viktiga betesmarker där renskötsel bedrivs i enlighet med rennäringslagen (1971:437) genomföra utglesning av trädskiktet. För att tillstånd ska kunna meddelas krävs att det sker i begränsad omfattning och i bestånd med låga naturvärden, till exempel i täta yngre bestånd, samt att staten äger marken,
15. bedriva undersökningsarbete enligt minerallagen (1991:45), inom området som visas på kartan i Bilaga 4,
16. framföra motordrivna fordon i terrängen i enlighet med 1 § andra stycket punkt 7 i terrängkörningsförordningen (1978:594) i syfte att genomföra nödvändiga transporter i samband med undersökningsarbete inom området som visas i Bilaga 4.

2026-06-08

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning,
4. stängsling, naturvårdande röjning av ungskog, ringbarkning, katning eller annan form av veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker,
5. bekämpning av främmande arter,
6. återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
7. undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
8. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom anläggande och underhåll av fågeltorn, raststugor, torrdass, stigar, leder, spänger, broar, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. skada vegetationen i övrigt genom att till exempel gräva upp växter,
3. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner, samt
6. framföra motordrivna fordon utanför väg.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

2026-06-08

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av byggnader, stigar, leder, skoterleder eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,
3. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
4. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå.
5. plockning av bär och matsvamp,
6. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
7. användande av terrängskoter, till exempel fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer,
8. rättighetsinnehavare att fälla träd som riskerar att falla på byggnader,
9. rättighetsinnehavare att röja och ta bort sly, ta vara på fallna träd samt uppföra mindre markanläggningar som till exempel spänger eller eldstäder inom 25 m från huvudbyggnad, samt
10. fastighetsägare att utföra jord- eller skogsbruksåtgärder på ströängar inom reservatet.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen inventerade och uppmärksammade höga skogliga naturvärden i Jertta år 2004. Inventeringen utfördes i samband med den storskaliga inventeringen av skyddsvärda statliga skogar (SNUS) som pågick mellan åren 2003-2005.

Frågan om att formellt skydda fjällnära skogar aktualiserades i samband med Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73. Inom ramen för skogsutredningen redovisades ett antal värdefulla fjällnaturskogar på statens innehav. I Skogspropositionen

2026-06-08

2021/22:58 föreslog regeringen att staten ska vara föregångare i arbetet med formellt skydd av skog och att skyddsvärda statliga skogar ovan och i nära anslutning till fjällnära skog bör få områdesskydd. Riksdagen tillstyrkte Skogspropositionens inriktning 2022.

Skogsutredningen och Skogspropositionen ledde bland annat fram till regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240) som gavs till Naturvårdsverket. Ett resultat av regeringsuppdraget var att Naturvårdsverket och Sveaskog, i februari 2023, tecknade en överenskommelse om att skydda cirka 100 000 hektar fjällnatureskogar. Jertta ingick i överenskommelsen och kommer därmed att få ett formellt skydd i och med bildande av detta naturreservat.

Inom reservatet ligger även ett antal små myrskiften, så kallade ströängar. Ingen ersättning är utbetald för dessa då länsstyrelsen av praktiska skäl valt att reservatet inte ska inskränka pågående markanvändning för dessa skiften.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Girjas sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av alla parter. Konsultationen med Sametinget har genomförts och avslutats i oenighet gällande renbete i naturreservatets syfte. Däremot har samtycke nåtts i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner. Konsultationen med Svenska samernas riksförbund och Girjas sameby har genomförts och avslutats i enighet.

Tillståndet, som tidigare har innehavits av Talga Battery Metals AB men som numera innehas av Talga Tech AB, avser cesium, guld, kobolt, koppar, litium, molybden, silver, tantal, vismut som förekommer i berggrunden. Bolagen, som båda är en del av Talga Group, har börjat prospektera i området sedan 2024 och planerar fördjupade undersökningar inom området som överlappar med naturreservatet. Beslutet om reservatsbildning har föregåtts av en dialog och Talga Battery Metals AB har även förelagts att yttra sig

2026-06-08

över förslaget till beslut. Ett gemensamt yttrande från båda bolagen redogörs för under *Synpunkter på förslaget* nedan.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarsmakten, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Svenska samernas riksförbund (SSR). Skogsstyrelsen tillstryker förslaget. Försvarsmakten meddelar att de avstår att yttra sig. Synpunkter har inkommit från SGU, SSR och Sametinget vilket det redogörs för i mer detalj under *Synpunkter på förslaget*.

Sveaskog, Girjas sameby och ströängsägare har förelagts att yttra sig över förslaget. Samtliga har tagit del av förslaget till beslut. Ingen av parterna har lämnat yttrande.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Gällivare kommun. Kommunen meddelar att de inte har något att erinra.

Samråd har genomförts med Naturvårdsverket som tillstyrker förslaget.

Synpunkter på förslaget

Sveriges geologiska undersökningar

SGU meddelar att de avstår från att yttra sig. Till detta har de dock bifogat en bilaga som innehåller allmänna ställningstaganden som gäller reservatsbildning i förhållande till mineralintressen. Bilagan är av sådan art att länsstyrelsen ändå betraktar den som ett yttrande, och som därför kommer redogöras för och bemötas i detta beslut.

För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda, efterfrågar SGU att det ska framgå tydligt av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet undantas från A och C-föreskrifterna. SGU menar att detta är viktigt eftersom de geologiska undersökningarna bidrar med viktig och grundläggande information som används i många samhällssektorer. SGU menar vidare att de geologiska undersökningarna ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, och att SGU:s undersökningar generellt inte är av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med naturreservatet.

2026-06-08

SGU framhåller Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror, och att geologisk kunskap är central för att kunna identifiera malmpotentiella områden. De menar att reservatsbildningar kan påverka viljan att prospektera, vilket leder till minskad geologisk kunskap om malmpotentiella områden. SGU vill också uppmärksamma länsstyrelsen på EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024. Förordningen ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av strategiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och EU, meddelar SGU. Vidare framför de att detta intresse måste beaktas i länsstyrelsens fortsatta arbete.

SGU avstyrker reservatsbildning som berör områden av riksintresse enligt 3 kap. 7 § MB. Vidare avråder de starkt från reservatsbildning som berör väl undersökta områden med tidigare känd malmpotential. De avråder från reservatsbildning i områden där det finns gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen. Vidare avråder de från reservatsbildning som kan fragmentera malmpotentiella områden, med hänvisning till att detta försvårar och potentiellt omöjliggör framtida eventuell gruvverksamhet och relaterad infrastruktur. Slutligen framför SGU att en redogörelse kring relaterade samhällskonsekvenser för mineralnäringen hade varit önskvärt.

Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter*.

Sametinget

Sametinget framför i sitt yttrande att renskötsel och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet och att berörda samebyar ska få inflytande i bildandet av naturreservatet. Man framhåller att renbetet inte får påverkas negativt och att framkomligheten för renarna och renskötarna inte får hindras. Sametinget menar även att bildande av naturreservat kan anses ha en positiv påverkan på renskötseln och i förlängningen det samiska folkets möjlighet att utöva sin kultur och samfundsliv när skyddad natur gagnar renbetesmarker. Vidare framför Sametinget att det samiska kulturarvet, både i form av fysiska lämningar och det immateriella kulturarvet i form av exempelvis berättelser, traditioner och beskrivande naturnamn även bör

2026-06-08

beaktas. Sametinget är positiva till att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på förutsättningarna för renskötseln. Sametinget menar att föreskriften A14 kan tolkas som en inskränkning av renskötselrätten, och att sådana inskränkningar ska göras först efter godkännande från samebyn.

Sametingets synpunkter bemöts under *Länsstyrelsens bemötande av Sametingets synpunkter*.

Svenska samernas riksförbund

SSR har i sitt yttrande angett följande. SSR anser att naturreservat ofta bidrar till att bevara naturmiljön och försvårar intrång vilket kan i sin tur gynna skyddet av orörda skogar och eventuella betesområden för renen och renskötseln. SSR vill även att det förtydligas om samebyarna själva har rätt att avgöra om en åtgärd kan komma att påverka deras verksamhet eller om den bedömningen endast görs av länsstyrelsen. Om detta saknas kräver SSR att det införs en möjlighet för samebyn att själv begära samråd för sådant som de bedömer kan påverka deras verksamhet. SSR erinrar vikten av att man beaktar vad berörd sameby framför för beslutet såväl som skötselplanen.

Utöver detta har SSR ingen erinran gällande bildandet och skötselplanen för naturreservatet.

Talga Battery Metals AB och Talga Tech AB

Bolagen, som båda är en del av Talga Group, har i ett gemensamt yttrande framfört att reservatsbeslutet överlappar med undersökningstillståndet Suorravaara nr 6. Bolagen meddelar att de anser att naturreservatet hindrar syftet med undersökningstillståndet. Bolagen anser att föreskrifterna behöver tillåta både undersökningsarbeten och utvinning enligt minerallagen. Bolagen hänvisar till hur länsstyrelsen i tidigare beslut om naturreservat har gjort motsvarande undantag från föreskrifterna för att tillgodose mineralintresset.

Bolagen menar att de främsta hindren för prospektering i reservatet utgörs av föreskrifterna A2 och A9 vilka förbjuder skada eller förändring av mark, vegetation på land eller i vatten, till exempel genom borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikserensa, schakta eller dumpa samt framföra motorfordon utanför väg.

2026-06-08

Bolagen meddelar även att prospektering är ett långsiktigt arbete som inte behöver stå i motsats till naturbevarande då syftet är att kartlägga berggrundsgeologin. Endast drygt 1 av 1000 prospekteringstillstånd visar på tillräckliga tecken på närvaro av brytvärd malm. Processen från fältkartering till en gruvplanering tar oavsett malmpotentialen vanligen mycket lång tid, men undersökningarna tillför värdefull kunskap om landets mineraler och berggrund. En aktiv prospektering är vidare nödvändigt för att klara den gröna omställningen. I undersökningstillståndet Suorravaara nr 6 söker bolaget efter gynnsamma förutsättningar för framförallt metallen litium, en viktig metall för den gröna omställningen.

Bolagen anser att det vid undersökningar redan tas stor hänsyn till naturvärden, rennäring och friluftslivet i planering av arbetet. Vidare anger de att det vid undersökningstillstånd, med beviljad arbetsplan från Bergsstaten, arbetar efter följer följande princip för eventuell påverkan:

1. undvika,
2. därefter minimera
3. restaurera/ återställa och kompensera

Själva arbetstillståndet har föregåtts av samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken där försiktighetsmått säkerställs såsom att noggrant val av färdväg och inhämtande av data från artportalen samt att köra på snötäckt och tjälad mark. Eventuellt borrhax och vatten tas alltid om hand och borrhål återställs.

Många prospekteringsåtgärder lämnar inga eller få tecken i miljön såsom berggrundskartering, blockletning, geofysiska mätningar, geokemisk provtagning, kärnbörning samt elektromagnetiska flygningar.

Med bakgrund av detta anser bolagen att prospektering med börning ska få fortsätta i området då det lämnar obetydlig påverkan på naturvärden samt att hänsyn för särskilt känsliga värden kan tas genom samråd med länsstyrelsen så som redan sker vid upprättande av arbetsplaner.

Om en brytvärd fyndighet upptäcks ska en avvägning ske mellan denna och bevarande av naturvärden på platsen för mest samhällsnytta. Bolagen meddelar att det kan gå att kombinera genom gruvbrytning under jord.

2026-06-08

Bolagen menar sammanfattningsvis att åtgärdernas påverkan oavsett kommer att prövas mot reservatets syfte genom arbetsplanen, terrängkörningslagen, bearbetningskoncession och eventuella miljötillstånd inför en framtida utvinning.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området omfattar en mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Området har egenskaper och strukturer som bildats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid.

Länsstyrelsen saknar detaljerad kunskap om reservatets våtmarker, sjöar och vattendrag. Reservatet är därför avgränsat främst utifrån områdets höga skogliga naturvärden.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Regering och riksdag har uppdragit åt länsstyrelserna att arbeta med skydd och skötsel av värdefull natur. Områdesskyddet är en prioriterad del av regeringens miljöpolitik, som både på nationell och regional nivå följer fastställda riktlinjer och strategier.

Beslutet följer gällande riktlinjer för urval och bildande av naturreservat. Det ligger i linje med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljö kvalitetsmål:

- Levande skogar
- Myllrande våtmarker
- Storslagen fjällmiljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

2026-06-08

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av betydelse för totalförsvaret (lågflygningsområde med påverkansområde, TMO353) och ska enligt 3 kap. 9 § första stycket MB så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Bildandet av reservat medför inget uppförande av höga objekt inom området. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen.

Det finns ytterligare två intressen att beakta; naturvårdsintresset och intresset av att utvinna värdefulla ämnen eller material. Länsstyrelsen bedömer att dessa är betrakta som allmänna intressen enligt 3 kap. MB.

Jerttas markområden samt fysiska miljö i övrigt har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden och ska enligt 3 kap. 6 § 1 st. MB så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta naturvårdsintresse.

Naturreservatet berör ett område som har potential att innehålla värdefulla ämnen eller material och ska, enligt 3 kap. 7 § 1 st. MB, så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa. I området planeras undersökningsverksamhet enligt minerallagen. Det är dock inte ännu känt om det finns några förekomster som är brytvärda inom området för naturreservatet. Länsstyrelsen bedömer att det finns goda skäl för att den kunskapsuppbyggnad som undersökningsverksamheten innebär får möjlighet att fortgå även efter att reservatet bildats. Därför har länsstyrelsen infört en föreskrift med tillståndsplikt för undersökningsarbete enligt gällande minerallagstiftning samt tillhörande terrängkörning. Se vidare i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter, Mineralintressen*.

2026-06-08

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen med tillägg och fördjupningar.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

I reservatet ligger ett antal ströängsskiften, som huvudsakligen består av mindre våtmarksområden som har en historisk bakgrund som slåttermark. Länsstyrelsen bedömer att ett fortsatt nyttjande av dessa skiften inte på ett betydande sätt motverkar reservatets syfte. Reservatets föreskrifter är därför utformade så att pågående markanvändning inte försvåras inom dessa ströängsskiften. Det innebär att slätter, fällning av träd och andra liknande åtgärder inte är reglerade inom ströängsskiftena. I och med detta undantag bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna inte förhindrar pågående markanvändning på ströängarna. Reservatsbeslutet medför därför inte heller någon rätt till ersättning för ägarna till ströängarna. Vid körning till och från ströängsskiften i samband med jord- eller skogsbruksåtgärder finns risk för skador på mark och vegetation som inte är förenligt med syftet med reservatet. För att undvika sådana skador får körning endast ske efter tillstånd av länsstyrelsen. På så sätt kan myndigheten styra var, när och på vilket sätt terrängkörningen får ske för att minska risken för skador.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Sametinget

Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande. Samebyar ges möjlighet till

2026-06-08

inflytande under handläggningen genom konsultationer och föreläggs att yttra sig över förslag till beslut och skötselplan. Under tiden mellan att sametingets yttrande inkommit och att detta beslut tas har dialog förts mellan länsstyrelsen och Sametinget om föreskriften.

I dialogen har det framkommit att det framför allt är en restriktion av renskötselrätten kopplad till flyttleder som är problemet med undantag A14. I övrigt har de inget att invända mot föreskriften. Eftersom det inte går några flyttleder genom Tjärnmyrtjärns naturreservat gör Länsstyrelsen bedömningen att skrivningen om flyttleder ska tas bort från föreskrift A14.

Svenska samernas riksförbund

SSR har framfört att det behövs förtydliganden om huruvida samråd kan begäras även av samebyn vid åtgärder som kan påverka deras verksamhet. Den möjligheten finns. Länsstyrelsen ska vidare kalla till samråd vid åtgärder som kan påverka samebyns intressen, såsom vid större skötselåtgärder som exempelvis naturvårdsbränning. Vid mindre åtgärder såsom gränsmarkeringar bedöms samråd oftast inte vara nödvändigt.

SSR påpekar vikten av att det i samband med att beslutet och skötselplanen tas aktning på det samebyarna framfört gällande dessa.

Länsstyrelsen har erbjudit samebyarna möjlighet till konsultation samt möjlighet att yttra sig vid externremissen. Inga synpunkter utöver vad som framkommit i konsultation har inkommit.

Mineralintressen

SGU önskar att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska undantas från A och C-föreskrifterna. Länsstyrelsen instämmer med SGU om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället. Vilken påverkan geologisk kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets

2026-06-08

naturvärden. Föreskrifterna ska skydda mot åtgärder som kan skada de höga naturvärdena och därmed motverka syftet med reservatet. Det är alltså främst åtgärderna i sig som måste regleras, inte vem som utför dem. Länsstyrelsen ser därför ingen möjlighet att utforma särskilda undantag för statliga myndigheter såsom SGU föreslår.

Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Länsstyrelsen vill påtala att vissa undersökningsåtgärder redan är tillåtna, då de inte strider mot reservatsföreskrifterna. Sådana åtgärder kräver ingen dispens.

SGU framför även Sveriges behov av kritiska och strategiska råmaterial och att reservatsbildning kan påverka viljan att prospektera och därmed möjligheten för samhället att få kännedom om malmpotentiella områden. SGU framför även att de avråder starkt, respektive avråder från reservatsbildning när det berör väl undersökta områden med tidigare känd malmpotential, samt i områden där reservatsbildning riskerar att fragmentera malmpotentiella områden.

Talga Tech AB innehar undersökningstillståndet Suorravaara nr 6 som avser cesium, guld, kobolt, koppar, molybden, silver, tantal, vismut och speciellt Litium. Bolaget har tillsammans med Talga Battery Minerals AB gjort gällande att framförallt föreskrifterna A2 och A9 utgör hinder för prospektering. Bolagen, som båda är en del av Talga Group trycker på att undersökningar kan göras utan större påverkan på naturvärden och att samråd med länsstyrelsen sker i olika steg, bland annat inför framtagandet av en arbetsplan inom undersökningstillstånden. Bolagen lyfter precis som SGU de kunskapshöjande fördelarna med att undersöka berggrunden även om det är sällsynt att hitta brytningsvärda fyndigheter av mineral. Bolagen nämner att de främst ska undvika därefter minimera och till sist restaurera och återställa och kompensera för åtgärder vilka påverkat miljön. Bolagen anser att föreskrifterna ska tillåta undersökningsarbeten och utvinning enligt minerallagen och har hänvisat till hur länsstyrelsen skrivit i andra reservatsärenden. Vidare menar bolagen att deras åtgärder ändå kommer att provas mot reservatet syfte inom en rad provningar.

2026-06-08

Inför beslutet har länsstyrelsen gjort en avvägning mellan naturvårdsintresset och samhällets behov av metaller och mineral. Det finns idag inte tillräckliga underlag för att kunna säga något om huruvida brytning av mineraler inom reservatsområdet är företags- eller samhällsekonomiskt motiverade. Det är däremot väl känt att naturvärdena i området är mycket höga och reservatsbildningen syftar till att skydda dessa värden.

Inventeringen av reservatsområdet samt efterföljande marköverföring av större delen av området från Statens fastighetsverk till Naturvårdsverket är resultatet av ett regeringsuppdrag och regeringsbeslut efter prop. 2008/09:214, Hållbart skydd av naturområden.

Undersökningstillståndet Suorravaara nr 6, som avser cesium, guld, kobolt, koppar, litium, molybden, silver, tantal, vismut och som därmed omfattas av förordningen om kritiska råmaterial (EU 2024/1252), berör 284 ha, vilket utgör 78% av reservatsområdet. Skogen inom dessa delar utgörs till stor del av urskogsartad fjällnaturskog, där ett stort antal fynd av hotade och sällsynta arter har dokumenterats däribland den fridlysta dofttickan. Reservatsbildningen förväntas stärka skyddet av dessa arter samt i allmänhet bidra till minskad fragmentering av naturvärdena.

Sammantaget bedömer länsstyrelsen därför att det inte är tillrådligt att avvakta med reservatsbildningen, eller tillmötesgå bolagets och SGUs yrkanden om att undanta åtgärder som utförs enligt gällande undersökningstillstånd och eventuell framtida mineralutvinning inom reservatsbildningen.

Samtidigt finns ett stort samhällsintresse för metaller och mineral som bland annat krävs för den gröna omställningen och bättre geologisk kunskap kan dessutom ha en stor betydelse för andra intressen i samhället som t.ex. infrastruktur och byggande. Länsstyrelsen anser det därför som rimligt att den kunskapsuppbyggnad som undersökningsarbetet utgör ges förutsättningar att fortsätta även efter att reservatet bildats. Med detta som utgångspunkt har länsstyrelsen eftersträvat en lösning där de höga naturvärdena skyddas samtidigt som undersökningsarbetet kan fortlöpa.

Länsstyrelsen har tillfört detta beslut två nya föreskrifter, A 15 och A 16, som öppnar upp för möjligheten att genomföra

2026-06-08

undersökningsarbete enligt minerallagen (1991:45), samt terrängkörning genom reservatet i samband med arbetet, efter beviljat tillstånd från Länsstyrelsen. Föreskriftsområdet redovisas i Bilaga 4 och omfattar det område som berörs av gällande undersökningstillstånd.

Bolagets hänvisning till hur länsstyrelsen i tidigare beslut hanterat mineralprospektering och utvinning behöver jämföras från fall till fall. Länsstyrelsen ser att prospektering och undersökningar kan fortsätta bedrivas med i detta beslut föreslagna föreskrifter, dock under förutsättning att bolaget har tillstånd. Tillståndet är till för att säkerställa att åtgärderna görs med minsta möjliga skada på de naturvärden reservatet avser att skydda. För mineralutvinning anser länsstyrelsen att i det fall en brytvärd fyndighet kan påvisas i ett senare skede så är det då avvägningen bör ske om huruvida bevarandet av naturvärdena på platsen eller mineralbrytning är det som ger mest samhällsnytta. Det finns i dag inte tillräckliga underlag för att bedöma områdets samhällsnytta utifrån dess malmpotential.

En stor del av Norrbottens län omfattas av förfallna, ansökta eller beviljade undersökningstillstånd. Av alla prospekteringsprojekt som initieras är det endast en ytterst liten andel som ger tillräckliga indikationer på närvaron malm. Processen från det inledande fältkarteringssteget till initieringen av en gruvplanering kan ta flera årtionden, även om de geologiska indikationerna visar sannolik förekomst av malm.

Staten har investerat för att möjliggöra bildandet av Jertta naturreservat. Områdets höga naturvärden har varit kända sedan början av 2000-talet. Ett regeringsuppdrag, skydd av värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240), ledde till en överenskommelse att skydda 100 000 ha fjällnaturskog. Jertta är ett av de områden som ingått i överenskommelsen. Staten ska som angetts i regeringsuppdraget vara en föregångare i skyddet av värdefull natur.

SGU önskar att samhällskonsekvenserna för mineralnäringen ska redogöras för vid reservatsbildningar. Länsstyrelsen är medveten om att reservatsbildning kan få konsekvenser för olika näringar, men har inte någon skyldighet att göra mer omfattande avvägningar än vad som gjorts i ärendet.

2026-06-08

Konsekvensutredning

Enligt 3 och 5-7 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet inför beslut om föreskrifter eller allmänna råd så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Förordningen tar sikte på sådana föreskrifter som följer av 8 kap. regeringsformen (1974:152). Det är därmed endast ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, de s.k. C-föreskrifterna, som omfattas av bestämmelserna. Beslut om inskränkningar enligt 7 kap. 5-6 §§ miljöbalken, de s.k. A- och B-föreskrifterna, omfattas alltså inte av förordningen och någon konsekvensutredning behöver därför inte tas fram för dessa delar.

Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Jertta naturreservat

Kommun: Gällivare

Lägesbeskrivning: Ca 8 km N om Dokkas

Fastigheter: Lina 3:1, Sveaskog
Purnuvaara 3:9, privat markägare
Purnuvaara 3:8, privata markägare
Purnuvaara 5:2, privat markägare

Sameby: Girjas

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: ca 363 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 251 ha
varav produktiv skog ca 157 ha
Våtmark ca 38 ha
Övrig mark ca 74 ha

2026-06-08

Beskrivning av området

Reservatet utgörs i huvudsak av det brant uppstickande granitberget Jertta och dess sluttningar. Jertta stiger ca 555 meter över havet och är ett välkänt utflyktsmål, framför allt bland skoteråkare. Utsikten från toppen av berget är milsvid med bland annat vy över lågfjället Dundret. I nordväst ingår ett våtmarksområde med skogbevuxna fastmarksholmar.

Toppen av berget är glest bevuxen med klen och lågvuxen björk, med visst inslag av gran. Längs bergets sluttningar växer gles, lågproducerande och hänglavsrik granskog. Området är orört över lång tid och har en tydlig urskogskaraktär. Typiska höjdlägesgranar med gott om bland annat garnlav, dominerar skogen. Granarna är med sin långsmala profil anpassade för att klara snörika vintrar.

Kontinuiteten av död ved av gran är påtaglig med en mängd fynd av krävande arter av vedsvampar som rosenticka, gränsticka och rynkskinn. Naturvärdesträd av sälg, med fynd av den fridlysta och rödlistade vedsvampen doftticka, finns på flera platser i reservatet. I granskogen finns ett inslag av gamla tallar, samt död ved av tall.

I nordväst breder ett våtmarksområde ut sig. Stora delar av våtmarken är öppen med inslag av fastmarksholmar. Skogen på holmarna är urskogsartad och domineras av gran. Våtmarksområdet har en hög grad av naturlighet och förefaller opåverkat.

Huvuddelen av reservatsområdet har en tydlig urskogskaraktär med få spår av sentida påverkan. Vissa spår efter brand kan skönjas i enstaka tallar med brandljud och viss förekomst av kolad tallved. Det är dock länge sedan senaste brandtillfället. Små områden i reservatets utkant är mer påverkade av sentida åtgärder och har därmed lägre naturvärden i dagsläget.

Samebyn Girjas har rättigheter i området, men det branta berget utgör inget kärnområde för rennäringen.

Reservatet är relativt välbesökt med en inofficiell skoterled, som leder upp på bergets högsta topp, från två håll. På toppen av berget finns en koja för friluftslivet.

2026-06-08

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Maria Noro-Larsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Elin Winnberg Bergström medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Karta över undantagsområde för undersökningstillstånd
5. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 11028-2023

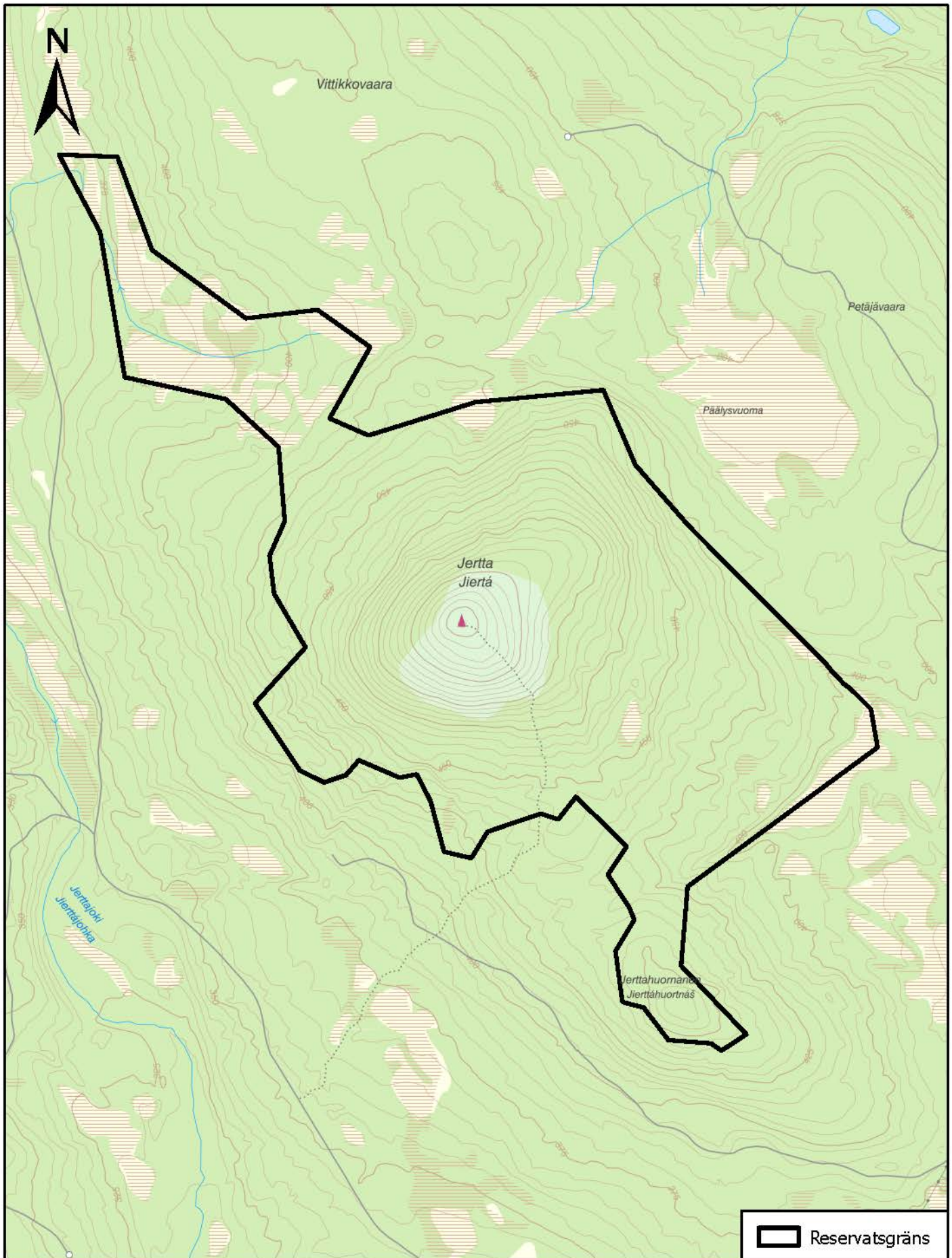
Bilaga 2

Jertta naturreservat

Areal: ca 366 ha

Skala: 1:20 000

0 500 1 000 2 000 m

Länsstyrelsen
Norrbotten

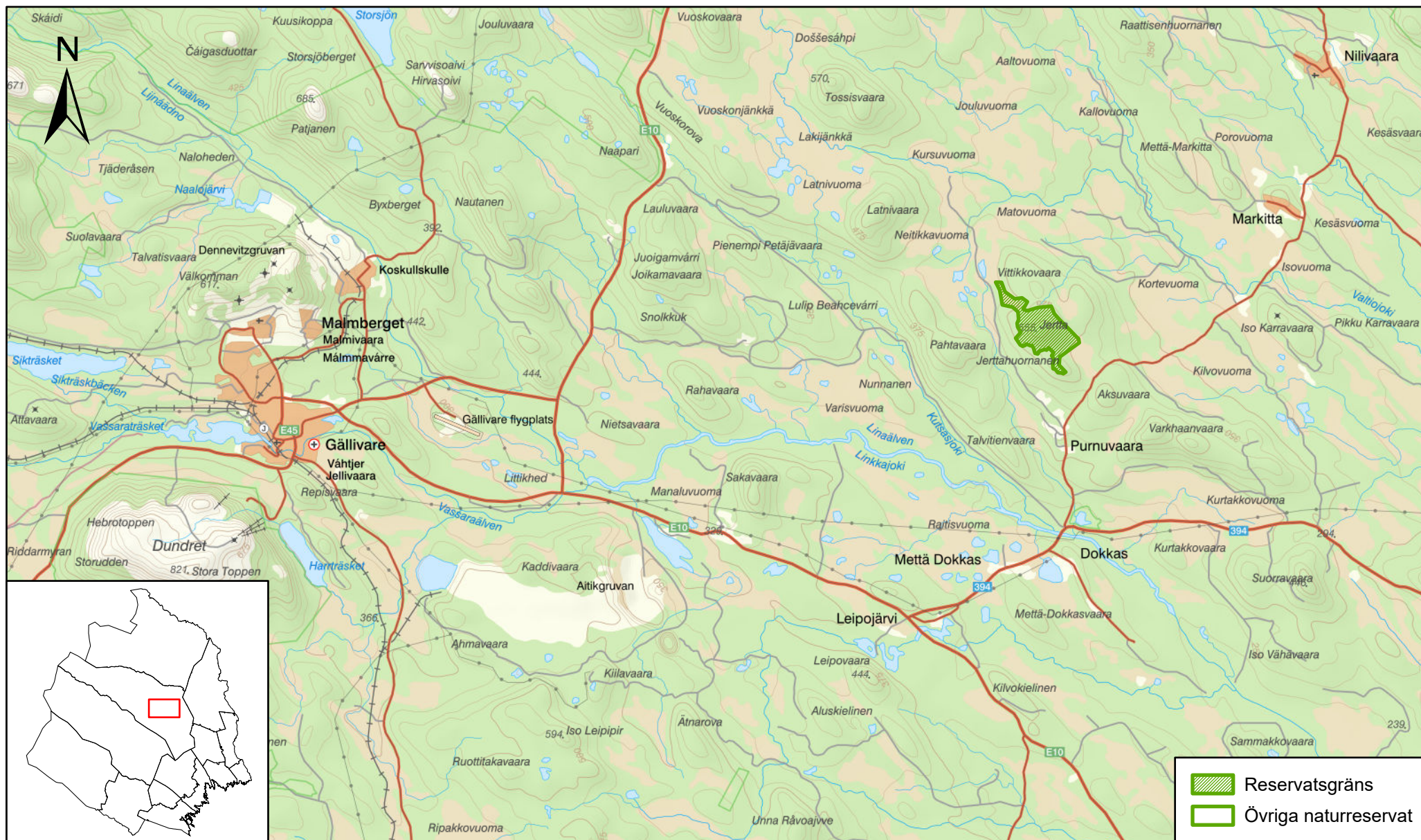
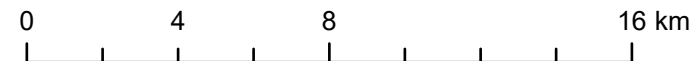
Diariennr 11028-2023

Jertta naturreservat

Gällivare kommun

Skala: 1:200 000

Bilaga 3

Jertta naturreservat

Område som avses i föreskrift A15

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:20 000

0 0,5 1 km

